పరిష్కారం

కాశ్రీ-సావిత్రి

గంగాధర్

కానిస్టేబులు కనకయ్య అప్పలసామి కాకాహోటల్లో దూరాడు టీ నీళ్లు తాగటానికి. అప్పలసామి హోటలు ఆసెంటరుకు మంచిపేరుంది. ఎప్పుడూ రద్దీగా వుంటుంది. టీ కలపటంలో అతని హస్తవాసి మంచిదంటారు. అప్పు పెట్టకుండా ఎప్పటికప్పుడే పదిపైసాలు యిచ్చేస్తే అమృతంలాంటి టీ, అప్పు అని తెలిస్తే ఉప్పగావుండే టీ ఇస్తాడు. అందువల్ల అమృతం కావాలనుకున్నవారు పదిపైసాలు యిచ్చేస్తారు. కనకయ్య రావటం గమనించనట్టుగా అప్పలసామి తనపని తాను చేసుకుంటూ మనస్సులో గొణుక్కున్నాడు. ఇలా నటించటం అప్పలసామికి అలవాటు కనకయ్య వచ్చినపుడల్లా. అందుకు కారణం లేకపోలేదు. కనకయ్యకు పదిసార్లు ఆ టీ నీళ్లు తాగటం అలవాటు వుంటే వుండవచ్చుగానీ, అతనికి ఆ పదిసార్లు మరొకచోట తాగటం అలవాటు లేకపోవటం అప్పలసామికి యిబ్బందిగా వుంది. అతని పాలిట కనకయ్య నిత్య ఖాతాదారుడు. అప్పలసామికి ఖాతాదార్లకు టీ యిచ్చినపుడు తప్పకుండా డబ్బులు పుచ్చుకునే ఆనవాయితీ వుందిగాని, అందరితోపాటు యిచ్చే అలవాటు కనకయ్యకు లేదు. అందుకే అప్పలసామి కనకయ్య వస్తే చూడనట్టు నటిస్తాడు.

'స్ట్రాంగు టీ కలపవోయ్ అప్పలసామి!' బెంచీమీదకూచుని టోపీని ప్రక్కన పెట్టుకుని మొహం రుమాలుతో తుడుచుకుంటూ అన్న కనకయ్యను చూడగానే అప్పలసామికి ఒళ్లు మండిపోయింది.

''బాబుగాడిసొమ్ము యిక్కడ దాచిపెట్టినట్టు అడుగుతున్నాడు'' అనుకున్నాడు అప్పలసామి. 'పంచదార తెప్పించాలి ఓ నాలుగు రూపాయలు యిలా పడేయ్ కనకయ్యా! ఫస్టుక్లాసయిన టీ కలుపుతాను' అన్నాడు అప్పలసామి. పాతబాకీ పదిహేను రూపాయల్లో కొంతయినా కక్కకపోతే టీ యిచ్చేది లేదు' అని వాడి అర్థం అని కనకయ్యకు తెలీకపోలేదు. నిజం చెప్పాలంటే అప్పలసామికి కనకయ్య బాకీ వసూలుచేయకపోయినా యిబ్బందిలేదు! కనకయ్యలాంటివాళ్లు యికముందు రాకుండావుంటే అతను పగలు అప్పలసామి. సాయంకాలంనుండి అప్పలసామి తనపేటలోని వాళ్లకు.

'సాయంకాలం నీ మొత్తం బాకీ పారేస్తాను. కలుపప్పలసామీ! నీ బాకీ తీర్చలేక

బంగారంలాంటి వుద్యోగం మానుకుని ఎటో పారిపోతాననుకున్నావా ?' అన్నాడు కనకయ్య టీ యివ్వడేమోననే భయంతో. అతనిది బంగారంలాంటి వుద్యోగం కాబట్టి సరిపోయింది. లేకపోతే అంతపనీ చేయటానికి కావలసినంత సంసారంవుంది. కానీ చూస్తూ చూస్తూ అంత మొత్తం తీర్చటానికి చేతులు రావు, ప్రాణం ఒప్పుకోదు మరి. అందుకే సాయంకాలం...రేపు...బాకీ... లాంటి పదాలు వుపయోగిస్తూ వుంటాడు, అప్పలస్వామి అడిగినప్పుడు.

'అదేం కుదరదు కనకయ్యా ! తీర్చే అప్పు పదివేలైనా యివ్వవచ్చుగాని, తీర్చని అప్పు పదిపైసలు ఇవ్వటం ఎందుకు చెప్పు ?' అన్నాడు అప్పలసామి.

'మరేం ఫరవాలేదు అప్పలసామీ ! ఒకూళ్లో వుంటున్న వాళ్లం, నువ్వు యెక్కడికీపోవు, నేనూ యెక్కడికీ పోనూ! మనయిద్దర్నీ వదిలి యీ యిచ్చి పుచ్చుకోవటాలూ పోవు' ఎంతో లౌక్యంగా అంటుంటే అప్పలసామి కడుపుడికి పోయింది.

'చూడు కనకయ్యా ! నీ బాకీ మొత్తం తీరిపోయేమార్గం ఒకటి చెబుతాగాని చేస్తావా ?'

'అయితే చెప్పు ! వెంటనే చేస్తాను.' కుతూహలంగా అంటున్న కనకయ్యకు ఒక గ్లాసు టీ యిస్తూ అన్నాడు అప్పలసామి. 'ఈ టీ తాగి మళ్లీ యీ హొటలుకు రాకు. అలా చేశావంటే నీబాకీ మొత్తం ఇచ్చేసినట్టే లెక్క రాసుకుంటాను.'

టీ తాగుతున్న కనకయ్యకు నాలిక చురుక్కుమంది. తెల్లబోయాడు. తల కొట్టేసినంత పనయింది. ఈసడిస్తూ చూస్తున్న అప్పలసామిని మింగేయాలన్నంత కోపం వచ్చింది. ఆతరవాత దిగులు వేసింది. 'రేపటినుంచి తన గతేంగాను ? వెధవది ఒక్క పదిరూపాయలంటే బావుణ్ను! వాడిమొహాన్ని కొట్టి పారేద్దును. ఇంక ఎప్పుడూ అంత యీసడింపుగా మాట్లాడకు అప్పలసామీ అని దబాయించి పారేద్దును' అనుకున్నాడు కనకయ్య.

'నువ్వు ఎంతయినా చెప్పు అప్పలసామీ ! నీచేతి టీ మాత్రం అమృతమే. నువ్వు ఎన్నిమాటలు అన్నా దానిరుచి ఎక్కడికి పోతుందోయ్ !' అంటూ అతనిచ్చిన పంచదారలేని టీ తాగి 'సాయంకాలం నీబాకీ సర్దుబాటు చేసేస్తాను అప్పలసామీ' అంటూ అక్కడనుండి బయటపడ్డాడు. పది రూపాయలు ఎలాగైనా చూడాలనే వుద్దేశంతో, ఎవరైనా రాంగుసైడు రైడర్సు, డబుల్సు రైడర్సు దొరుకుతారేమోనని చూడ సాగాడు.

* * *

కడుపులో కాలుతున్న ఆకలి, పెనవేసుకుంటున్న గడియారం ముల్లులు ప్రకాశరావును తొందరపెట్టాయి. అతను తలెత్తి కౌంటరులోంచి చూశాడు యూనివర్సిటీ ఎగ్జామినేషన్సుకు ఫీజుకట్టే సమయం అవటంవల్ల బేంకు చాలా రద్దీగా వుంది.

'ఇదిగో అబ్బాయ్ ! చలానా వెనకాల నీ అడ్రసు వ్రాయటం మర్చిపోయావు' ప్రకాశరావు విసుక్కుంటూ కౌంటరులోంచి చలానా అందించాడు. ఆ అబ్బాయి దాన్ని తీసుకుని అడ్రసు వ్రాయసాగాడు. ప్రకాశరావు అతన్ని పరిశీలనగా చూశాడు. పల్చని తెల్లని మొహం, బెదురు చూపులు చూస్తున్న కళ్లు, ప్రపంచ జ్ఞానంలేని అమాయకత్వం, వేషంలో పేదరికంతో, సన్నగా చెరుకుగడలా వున్నాడు.

'నీ పేరేమిటి ?' అడిగాడు ప్రకాశరావు అతనిమాటలు యెలావుంటాయో అని తెలిసికోవటానికి.

'జగ్గ ... జగన్నాథం.' వ్రాస్తున్నవాడల్లా తలెత్తి ప్రకాశరావుని చూసి అన్నాడు, మొదట జగ్గఅని అన్నందుకు సిగ్గపడుతూ.

'ఏ పరీక్షకు వెళుతున్నావు ?'

'పి. యూ. సీ. అండి ! మొన్న పరీక్షలో ఒక పార్టు తప్పాను. ఇప్పుడు మొత్తం కడుతున్నాను' అడ్రసు వ్రాసి యిచ్చాడు జగన్నాథం. అతని మాటలు విన్న తరవాత,

'ఈ అబ్బాయి నాటకాల్లో ఆడపిల్ల వేషానికి బాగా సరిపోతాడు.' అని అనుకున్నాడు చలానా తీసుకుని సరిగ్గా పూర్తి చేశాడో లేదోని చూసుకుని 'డబ్బు యిటివ్వు' అన్నాడు. జగన్నాథం కాళ్ళ మునివేళ్లమీద నిలుచుని కౌంటరుమీద వుంచిన నాలుగు పదిరూపాయల నోట్లను తీసుకొన్నాడు. వాటివైపు ప్రకాశరావు పరీక్షగా చూసి, జగన్నాథాన్ని పిలిచాడు.

'ఈ డబ్బు ఎవరిచ్చారు నీకు ?' అమాయకంగా తనవేపు చూస్తున్న అతన్ని జాలిగా చూస్తూ అన్నాడు.

ఈ ప్రశ్న ఎందుకు అడిగాడో జగన్నాథానికి అర్థం కాలేదు. 'మా అమ్మ' అన్నాడు.

'మీ తల్లిగారు ఏం చేస్తుంటారు ? వారికీ డబ్బు ఎలా వచ్చింది ?'

ఈ సారి జగన్నాథానికి విసుగు కోపం వచ్చాయి. 'ఇవన్నీ యితని కెందుకు ? తన తల్లి ఏంచేస్తే యితనికి ఎందుకు ?' అనుకున్నాడు.

అతను మాటాడక పోవటంతో ప్రకాశరావే తిరిగి అడిగాడు. 'మీ నాన్నగారేం చేస్తుంటారు ?' ఆ ప్రశ్నతో జగన్నాథానికి కళ్ల నీళ్లు తిరిగాయి. 'తాలూకాఫీసులో ప్యూనుగా పనిచేసేవారు. కానీ ఇప్పుడు లేరు. చనిపోయి ఆరు నెలలయింది.' అని తల ప్రక్కకు తిప్పుకొని కన్నీళ్లు తుడుచుకున్నాడు. అది వినగానే ప్రకాశరావు మనస్సు చివుక్కుమంది. గడియారం ఒంటిగంట కొట్టడంతో దాదాపు మిగతా కౌంటర్లు అంతా కాంటీనుకు వెళ్లిపోయారు. ప్రకాశరావుకూడా అన్నీ సర్దుకుని జగన్నాథం ఇచ్చిన నాలుగు పదిరూపాయల నోట్లు, చలానా జేబులో వేసుకుని బయటకు వచ్చాడు.

'ఇదిగో జగన్నాథం ! నీతో మాటాడాలి అలా వెళదాం రా !' అంటూ అతని భుజంమీద చేయి వేసి నడిపించుకుపోయాడు. అతను కాంటీనుకు పోవటానికి మనస్కరించలేదు. హోటల్ అజంతాలో అడుగు పెట్టాడు. జగన్నాథానికి యిదేం అర్థం కాలేదు. 'డబ్బు కట్టుకోకుండా తనతో మాటాడాలంటాడేమిటీయన!' అనుకున్నాడు. ప్రకాశరావు టిఫినుకు ఆర్డరిస్తున్నపుడు వద్దని చెప్పలేక పోయాడు.

'చూడు జగన్నాథం. ఇవన్నీ అడుగుతున్నానని ఏమీ అనుకోకు. మీ నాన్నగారు పోయిన తరవాత మీకెలా గడుస్తుంది ? నీ చదువుకు యీ డబ్బెలా వచ్చింది ?'

అతను ప్రకాశరావు వైపు ఒకసారి చూసి అన్నాడు 'మా నాన్నగారు పోయిం తరవాత మాఅమ్మ ఒక ప్లీడరుగారింట్లో వంటపనిచేస్తూ నన్ను చదివిస్తూ వుంది. నా తరవాత ఒక చెల్లెలు మాత్రమే వుంది.

నేమో ఈ పరీక్ష పాసయితే ప్లీడరుగారే ఏదో వుద్యోగం ఎక్కడైనా యిప్పిస్తా నన్నారు.'

'మరి నీ పరీక్షకు డబ్బు ఆ ప్లీడరు గారే ఇచ్చారా ?'

'లేదండి. మా అమ్మ ఎవరి దగ్గర నుండో అప్పుగా తీసుకువచ్చింది.'

'అలాగా' అంటూ సర్వరు తెచ్చిన టిఫిను ప్లేటు ఒకటి తాను తీసుకుని రెండోది జగన్నాధానికి పెట్టాడు. అతను ఆత్రుతగా తింటుంటే ప్రకాశరావుకు చాలా జాలి వేసింది.

'చూడు జగన్నాథం. నువ్వుతెచ్చిననాలుగు పదిరూపాయల నోట్లలో ఒకటి చెల్లదు.' అతను ఉలిక్కిపడి ప్రకాశరావును చూశాడు. 'ఎందువల్లండి!'

'అందులో ఒకటి దొంగనోటు.'

ఆ మాటతో జగన్నాథం మొహంమీద చెమటలు పోశాయి. అతని కళ్లముందు ఒక్కసారి పోలీసులు, తనకు బేడీలువేసి తొక్కుపోవటం, తనతల్లి చెల్లెలు ఏడవటం వంటి దృశ్యాలు కదిలాయి. తింటున్న టిఫిను ప్రక్కకు తోసేశాడు. 'నాకేం తెలీదండి. అది దొంగనోటని నాకు తెలీదండి!'

అతని లేత బుగ్గలమీద నిలుచున్న కన్నీరును చూసి ప్రకాశరావుకు నవ్వు వచ్చింది. 'పిచ్చివాడివిలా వున్నావే. ఎందుకలా బెంబేలు పడతావు. అది దొంగనోటన్నానుగాని నిన్నేం అనలేదే. ముందా టిఫిను తిను. ఇంత పిరికివాడివి అయితే ఎలా?'

కానీ జగన్నాధానికి టిఫిను సహించలేదు. ప్రకాశరావుమాటలు ఫూరడింపు కలిగించలేదు.

'జగన్నాథం ఇప్పుడు యీనోటు తీసుకుంటే చాలా చిక్కులు రావచ్చు. ఈ విషయం మా ఏజెంటు వరకు పోతుంది. వారు వచ్చి నిన్ను చాలా ప్రశ్నలు వేస్తారు. అయినా నీకేం ఫరవాలేదు. నా ఉద్యోగ ధర్మం ప్రకారం ఇటువంటి కరెన్సీ తీసుకు వచ్చిన వాళ్లను గవర్నమెంటుకు అప్పగించాలి. కానీ నీవు వొట్టి అమాయకుడిలా వున్నావు. ఇది పొరపాటుగా నీ దగ్గరకు వచ్చింది కాబట్టి అన్యాయంగా నీవు ఇందులో ఇరుక్కోవటం ఎందుకు? పోనీ నా దగ్గర వుంచుకుంటే ఉద్యోగ రీత్యా అది చాలా నేరం అవుతుంది.'

'అయితే నేను పరీక్షకు వెళ్లటానికి వీల్లేదంటారా?' అని దిగులుగా అంటుంటే ప్రకాశరావుకు జాలి నవ్వు కలిగాయి.

'ఎందుకు వీల్లేదు'?

'ఫీజు కట్టందే ఎలా వీలవుతుంది?'

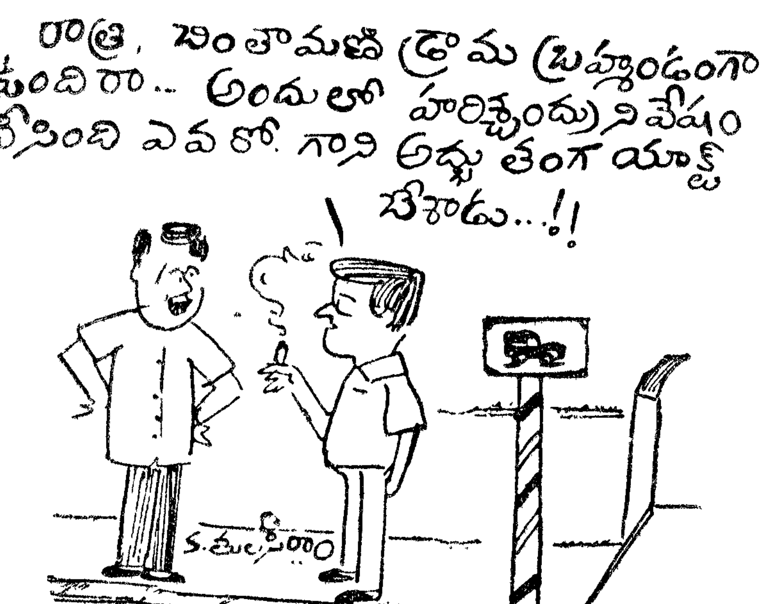

అమాయకంగా అంటుంటే అతనికి నవ్వు వచ్చింది. 'ఇంటికి వెళ్ళి మరో నోటు తీసుకు రావయ్యా! అప్పుడు ఫీజు కట్టవచ్చు. ఇంత అమాయకుడివి పి. యు. సి. ఎలా చదువుతున్నావు?'

ఆ మాటకు జగన్నాథం చిన్నబుచ్చుకోలేదు. 'మా యింటి పరిస్థితి మీకు తెలీదు. ఈ డబ్బు అప్పుగా తీసుకు రావటానికి మా అమ్మ ఎంత శ్రమపడిందో మీకు తెలీదు. మీబోటి వారు పదిరూపాయలు అప్పుగా తీసుకు రావటం చాలా తేలికగా వుంటుంది, కానీ మా పరిస్థితి తెలిసిన వారు ఎవరూ పదిపైసలు అప్పుగా ఇవ్వరు. నేను చాలా దురదృష్టవంతుణ్ణండీ! ఎంతో కష్టపడి పాసవుతాననుకున్నప్పుడు పరీక్షల సమయంలో మా నాన్నగారు పోవటం జరిగింది. రెండవసారి ఎలా అయినా పరీక్షకు వెళదామనుకుంటుండగా యీ అవాంతరం వచ్చింది. ఈ సారి గూడా పరీక్షకు వెళ్లే ప్రాప్తం లేకపోయింది. నా అంత దురదృష్టవంతుడు మరొకడు వుండడు.'

జగన్నాథం మొహం చేత్తో కప్పుకుని భోరున ఏడుస్తూ అంటుంటే ప్రకాశరావు హృదయం ద్రవించి పోయింది. భగవంతుడు తెలివి తేటలున్నవాడికి అవకాశాలు ఎందుకు ఇవ్వడో అని అనుకున్నాడు 'చూడబ్బాయ్! పరీక్షఫీజు గురించి నీవేమాత్రం విచారించకు. మిగిలిన డబ్బు వేసి ఫీజు కడతా నులే. నీలాంటి తెలివైన వారికి సహాయం చేయటం కన్న మించినది ఏముంది? ఇంటికి పోయి చదువుకో! ఇదిగో! ఈ నోటు తీసుకుపోయి అది ఎవరి దగ్గర నుండి అప్పుగా తీసుకు వచ్చారో వారికే యిచ్చివేయి. సాయంకాలం నాలుగింటికి బేంకుకు వస్తే చలానా యిస్తాను.' అన్నాడు ప్రకాశరావు.

జగన్నాథం అతని వైపు కృతజ్ఞతతోను ఆశ్చర్యంతోను చూశాడు. కళ్లల్లో భయం తగ్గి ధైర్యం కలిగింది.

'కాఫీ చల్లారిపోయింది. మరొకటి చెపుతానుండు' అంటూ అతను వద్దంటున్నా మరో కాఫీ చెప్పాడు సర్వరుకు.

'జగన్నాథం నాకు టయిం అయింది. నే వెళతాను. సాయంకాలం నాలుగింటికి నా దగ్గరకు రా!' అంటూ ప్రకాశరావు

లేచాడు బిల్లు తీసుకుని. అతను వెళ్ళగానే జగన్నాథం కాఫీ పూర్తిచేసి లేవబోయాడు, చేతిలో వున్న పదిరూపాయలనోటును పాంటు జేబులో వుంచుకుంటూ.

'కూచో నీతో పనుంది:' అంటూ ఒక చేయి జగన్నాథాన్ని కూచోబెట్టింది. అతను ఎవరాని వెనక్కు తిరిగబోతుండగా, తన ముందు కుర్చీలో కూచున్న కానిస్టేబులు కనకయ్యను చూడగానే జగన్నాథం కాళ్ళు గడగడ వణకసాగాయి. పెద్ద బుగ్గమీసాలు, నల్లని మొహం ఎర్రచారలు గల కళ్ళు అంతకన్న భయంగా తలమీద ఎర్రని టోపీని చూడగానే అతని శరీరం చమటలు పట్టసాగింది.

'ఇప్పుడు నీతో కాఫీ తాగినతను ఎవరు? ఏమిటి విషయం.' కనకయ్య దూకుడుగా అడుగుతూ వుంటె జగన్నాథానికి పై ప్రాణాలు పైనే పోయినంతపనయింది. ఏమీ చెప్పలేక తడబడ్డాడు.

'అతనేం అన్నదీ నాకు పూర్తిగా తెలుసు. ఆ తెర వెనక వుండి అంతా విన్నాను.' అన్నాడు ఏదో గొప్ప విషయం విన్నట్టుగా.

పొర్లి వస్తున్న దుఃఖాన్ని ఏడుపును ఆపుకొని అన్నాడు. 'నాకేం తెలీదు. దీన్ని మీరే తీసుకోండి.' అని జేబులోంచి పది రూపాయలనోటు యిచ్చేశాడు. 'ఇది దొంగ నోటు అని మా అమ్మకు తెలీదు. తెలిస్తే పుచ్చుకునేది కాదు. నన్ను మాత్రం ఏం చేయకండి.' అన్నాడు భయాన్ని దాచుకుంటూ.

'జగన్నాథం! మీ ఇల్లెక్కడ?' నోటు అందుకుని అడిగాడు యే మాత్రం బింకం చెడకుండా.

'చావడి వీధిలో.'

'ఏం చదువుతున్నావు'

'పి. యూ. సి'

'పీ. యూ. -సీ. చదువుతున్నవాడివి దొంగనోటు కనిపిస్తే దాన్ని గవర్నమెంటుకు అందజేయాలని తెలీదూ!' ఇంకా దబాయించసాగాడు.

'తెలీదండి. కానీ మీకే యిచ్చేశానుగా.'

'సరే వెళ్ళు'.

కానీ అతను అక్కడనుండి కదల్లేదు.

'ఏం యింకా నిలుచున్నావు?'

'మరి నన్నేం చేయరుగా!'

'నీకేం ఫరవాలేదు లే. పో!'

'హమ్మయ్య' అనుకుంటూ ఒక్క దూకులో హోటలునుండి బయటపడిన జగన్నాథాన్ని చూసి కనకయ్య నవ్వుకుని 'ఇంత పిరికివాడు చదువుకోవటం దండగ' అనుకున్నాడు. ఒక్కసారి హోటలంతా కలయజూశాడు, తనను ఎవరైన గమనిస్తున్నారేమోనని. ఎవరూ లేకపోవటంతో హాయిగా బిగ్గరగా నవ్వుకున్నాడు. తలమీదున్న టోపీని తీసి ఒకసారి దాన్ని ముద్దు పెట్టుకొని ప్రక్కనున్న కుర్చీలో పెట్టాడు.

'ఎందుకుసార్! అంతగట్టిగా నవ్వారు?' అప్పుడే పరుగెత్తుకు వచ్చిన సర్వరు అడిగాడు.

'ఎందుకేమిటి? నవ్వకపోతే ఏడవమంటావా? ఏదవ మొహం నువ్వునూ! వెళ్ళి వేడివేడి జీడిపప్పు పకోడా, రెండు జిలేబీలు పట్రా.'

సర్వరు నోరుతెరిచి చూడసాగాడు కనకయ్యను.

'అదేంటి అలా చూస్తావు! చెప్పేది నీక్కాదూ?'

'ఇంతకుముందే కదండీ, డబ్బులు యివ్వందే కాఫీగూడా యివ్వద్దని మా ప్రొప్రయిటరుగారు చెప్పింది!'

'అదంతా నీ కనవసరం. ముందు నే చెప్పినవి పట్రా. అందరు నీకు డబ్బులు చూపించే తింటున్నారా? డబ్బుల విషయం మీ యజమాని నేను చూసుకుంటాము' విసుక్కుంటూ అన్నాడు కనకయ్య.

జిలేబీలు ఆరగించి వేడివేడి జీడిపప్పు పకోడా తింటుంటే కనకయ్యకు అప్పల సామి, వాడి హోటలు బాకీ గుర్తుకు వచ్చాయి. 'వెధవ హోటలు వాడునూ. వాడి మొహంలా వుంటుంది వాడి టీ కూడాను' అనుకున్నాడు.

కౌంటరుముందు పదిరూపాయల కాగితం పడేశాడు ఎటోచూస్తూ ధీమాగా!

'అదేంటి కనకయ్యగారూ! ఒక్క 'టీ' అరువు యివ్వమని ఇంతకుముందు అడిగారు'. కౌంటరు ఆశ్చర్యంతో అడుగుతూంటే చిన్నగా నవ్వేశాడు. 'జగన్నాథం లాంటి వాళ్ళుంటే రోజుకు యిటువంటి కాగితాలు చాలా సంపాదించగలను.' అనుకుంటూ మిగిలిన చిల్లర, నోట్లు తీసుకుని బయటకు నడిచాడు బర్కిలీ పాకెట్టు కోసం. ●